

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Національний університет «Львівська політехніка»

***Анотація.** У статті досліджено та проаналізовано стан інвестиційної діяльності в економіці України та запропоновано заходи щодо покращення інвестиційного клімату в державі.*

Ключові слова: інвестиційна діяльність; іноземні інвестиції; капітальні інвестиції; динаміка; структура; інвестиційний клімат; перспективи.

MODERN PROBLEMS OF INVESTMENT ACTIVITY IN THE ECONOMY OF UKRAINE

***Abstract:** The article examines and analyzes the state of investment activity in the economy of Ukraine and proposes measures to improve the investment climate in the country.*

Keywords: investment activity; foreign investments; capital investments; dynamics; structure; investment climate; perspectives.

Проблемі інвестиційної діяльності в економічній літературі приділяється досить багато уваги. Про це свідчить велика кількість наукових праць з цієї тематики. Значний вклад у дослідження цієї проблематики внесли такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Г. Бірман, С. Шмідт [1], І. Бланк, Н. Гуляєва [2], В. Гриньова [3], М. Денисенко, В. Федоренко [4], А. Пересада [5], О. Рогач [6] та інші. Однак, не зважаючи на значну кількість наукових досліджень, питання інвестиційної діяльності в Україні потребує постійного дослідження проблем, які пов'язані із залученням інвестицій в економіку нашої країни.

Сучасна інвестиційна політика в Україні носить дуже суперечливий та непослідовний характер так, як не завжди враховується специфіка економіки держави, що розвивається. З урахуванням особливостей сучасного етапу виходу української економіки зі стадії рецесії потрібно розробити модель державної інвестиційної політики, яка б передбачала активну участь держави в інвестиційному процесі та дозволяла б забезпечити умови для стійкого економічного зростання шляхом реалізації розвитку внутрішнього інвестиційного потенціалу економіки. Інвестиційна політика повинна бути спрямована на усунення перешкод та запровадження стимулів для інвестування, захисту прав інвесторів. Основними напрямками інвестиційної політики в Україні повинні бути [7]:

1. Послідовне зниження регулярного тиску на інвесторів та відсутність диверсифікованих джерел інвестицій, нерівномірність їх розподілу між регіонами.
2. Зростання динаміки інвестування не лише в галузі зі швидким обігом капіталу, але й у високотехнологічні або стратегічно важливі для держави сфери.
3. Зниження соціального напруження, досягнення остаточного підходу у виділенні коштів на потреби соціальної сфери.
4. Скорочення фонду виробничого будівництва за рахунок державних коштів і формування надійних інвестиційних джерел, у першу чергу з власних коштів підприємств.
5. Залучення іноземних інвестицій, отримання іноземних кредитів, створення спільних підприємств з іноземним капіталом за такими напрямками, як розвиток переробної промисловості, агропромислового комплексу, створення ефективних форм і механізмів управління інвестиційною діяльністю.

Хоч на сьогодні і відбувається певне пожвавлення інвестиційної діяльності, але інвестиційний клімат залишається несприятливим і це призводить до гострої нестачі інвестиційних ресурсів в економіці України, а також ставить під загрозу соціально-економічне зростання країни. Лише формування сприятливого інвестиційного клімату, обґрунтована державна політика, забезпечення

ефективної мобілізації інвестиційних ресурсів та дієвого управління ними є вагомими засобами усунення інвестиційного «голоду» в Україні.

Основною проблемою сучасного стану інвестиційного клімату в країні є те, що існуючій структурі державного апарату притаманний громіздкий процес прийняття рішень, бюрократія і нечітке розмежування компетенції між урядовими відомствами. Сильно заважають поліпшенню інвестиційного клімату недостатній рівень правових гарантій, непрозоре законодавство, стан якого сьогодні потребує негайного вдосконалення. У державі не сформовані єдині умови для всіх без винятку суб'єктів господарювання. Передумовами не розкриття українською економікою інвестиційного потенціалу є: незадовільний стан основних засобів та інфраструктури, застарілі технології, висока енергоємність економіки, недостатня конкурентоспроможність продукції, низький рівень політико-правової стабільності, регулярні перешкоди та корупція, низький рівень розвитку фінансової інфраструктури та незначна інноваційна складова економіки [8].

Досліджено, що прямі іноземні інвестиції здійснюють більший вплив на економіку країн, що розвиваються, ніж розвинутих країн, проте цей вплив перебуває у значній залежності від вихідних умов: якості людського капіталу, інституційного забезпечення, макроекономічної ситуації в країні. Сучасна галузева структура прямого іноземного інвестування економіки України суперечить пріоритетам розвитку держави та не здійснює ефективного впливу на економічне зростання та формування інноваційної моделі розвитку підприємств України в умовах економічної нестабільності [9].

Зазначено, для подальшого покращення інвестиційного клімату України актуальним на сьогодні є питання удосконалення правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату й формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності підприємств в Україні в умовах економічної нестабільності [10].

Проведене дослідження свідчить про те, що обсяг вкладених інвестицій в економіку України є вкрай низьким, адже щорічна потреба української економіки в інвестиційних ресурсах становить близько 20 млрд дол. [11]. Обсяги залучених інвестиційних ресурсів в Україні є значно меншими у порівнянні з іншими країнами світу. До прикладу, щоб досягти рівня розвитку Польщі, Україні потрібно протягом 10 років щорічно залучати вдвічі більше інвестицій, ніж є натеper. Серед основних причин низького рівня активності іноземних інвесторів в Україні можна виокремити: внутрішні політичні та економічні потрясіння, військові дії на Сході країни, анексію Криму, корупцію, інфляцію, податковий тягар, відсутність дієвих реформ, високий рівень корупції та низький рівень довіри до судової системи, нерозвиненість інвестиційної інфраструктури тощо. Враховуючи те, що інвестиційна привабливість країни визначається насамперед стабільністю її економічної та політичної ситуації, цілком зрозумілим є той факт, що Україна уже тривалий час залишається однією із найризикованіших країн Східної Європи для інвестування.

Для задовільного стану інвестиційної діяльності підприємств України в умовах економічної нестабільності необхідно провести ряд інноваційних заходів, які комплексно будуть впливати на інвестиційний клімат діяльності підприємств: поліпшення інвестиційної інфраструктури; покращення демографічних показників; контроль за рівнем ризиків (криміногенних, політичних, інфляційних та інших); адаптація правової та нормативної бази України відповідно до вимог Європейського Союзу, націленої на ефективне та стабільне функціонування економіки; підвищення рівня ВВП України; врегулювання проблеми державного боргу; скорочення масштабу корупції в органах самоврядування; забезпечення розвитку фінансового сектору [12].

Проведене дослідження інвестиційної діяльності підприємств України в умовах економічної нестабільності надало можливість відзначити, що іноземні інвестиції є визначальним фактором, який впливає на темпи економічного зростання та розвиток підприємств та країни загалом, адже виступає передумовою розширення міжнародного співробітництва та створення соціального ефекту у вигляді зростання доходів [13].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бирман Г. Капиталовложения: Экономический анализ инвестиционных проектов / Г. Бирман, С. Шмидт; [пер. с англ. под ред. Л.П. Белых]. — М.: Юни'ти'Дана, 2003. — 631 с.
2. Бланк І.О. Інвестиційний менеджмент: підруч. / І.О. Бланк, Н.М. Гуляева; за заг. ред. А.А. Мазаракі. — К.: КНТЕУ, 2003. — 398 с.

3. Інвестування: підручник / В.М. Гриньова, В.О. Ко'юда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда. — К.: Знання, 2008. — 458 с.
4. Інвестування національної економіки: монографія / За ред. В.Г. Федоренка, М.П. Денисенка. — К.: ІНК ДСЗУ, 2011. — 296 с.
5. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом / А.А. Пересада. — К.: Лібра, 2002. — 472 с.
6. Рогач О.І. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій: підручник для вузів / О.І. Рогач. — К.: Либідь, 2005. — 718 с.
7. Зеленько О. О. Інвестиційний клімат в економіці України та шляхи його удосконалення / О. О. Зеленько // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Економіка. - 2016. - Вип. 16. - С. 40-46. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_eko_2016_16_6.
8. Ліщук В. В. Оцінювання інвестиційного клімату як основа для залучення іноземного капіталу в економіку України / В. В. Ліщук // Агросвіт. - 2016. - № 10. - С. 56-61
9. Суханова А. Інвестиційна діяльність підприємств в Україні. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 17.
10. Ткаченко Т., Шевчук Н., Гончарук І. Напрямки оптимізації інвестиційної діяльності підприємства. Агросвіт. 2017. № 7. С. 45—48.
11. Мунька С.С. Інвестиційна діяльність в Україні в контексті польського досвіду. Вісник Черкаського університету. 2019. № 1. С. 183–187.
12. Топ-менеджери погіршили оцінку інвестпривабливості України. URL: <https://eba.com.ua/top-menedzhery-pogirshyly-otsinku-investpryvablyvosti-ukrayiny> (дата звернення 17.11.2019).
13. Україна піднялась в рейтингу Doing business-2020. URL: <https://biz.liga.net/ekonomika/all/novosti/ukraina-podnyalas-v-reytinge-doing-business-2020> (дата звернення 02.11.2019).

Мазур Ілля Олександрович, студент 3-го курсу, Інститут економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка», Львів, e-mail: illia.mazur.ek.2018@lpnu.ua

Лесик Лілія Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіки підприємства та інвестицій, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: liliiia.i.lesyk@lpnu.ua

Mazur Ilya O. - 3rd year student, Institute of Economics and Management, Lviv Polytechnic National University, Lviv, e-mail: illia.mazur.ek.2018@lpnu.ua

Lesyk Lilia I., PhD in Economics, Associate Professor, Department of Business Economics and Investment, Lviv Polytechnic National University, Lviv, e-mail: liliiia.i.lesyk@lpnu.ua